

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

کارشناسی پرستاری - پرستاری اورژانس در بحران و حوادث غیر مترقبه

طرح دوره نظری (Course Plan)

نیمسال اول تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

تدوین و بازنگری: دکتر خیری

مسئول درس: دکتر خیری

تاریخ بازنگری: مهر ۱۴۰۳

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارایه دهنده درس: پرستاری داخلی و جراحی

عنوان درس: پرستاری اورژانس در بحران و حوادث غیر مترقبه

نوع و تعداد واحد: ۱.۵ واحد (۱ واحد نظری + ۰.۵ واحد عملی)

نام مسئول درس: دکتر خیری

مدرس / مدرسان: دکتر خیری

پیش نیاز / همزمان: پرستاری در اختلالات سلامت مادر و، نوزاد پرستاری بیماری های کودکان پرستاری بزرگسالان /

سالمندان (۱-۳) اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری های شایع در ایران

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی پرستاری

اطلاعات مسئول درس:

رتبه علمی: استادیار - عضو هیئت علمی

رشته تخصصی: آموزش پرستاری

محل کار: دانشکده پرستاری و مامایی ایران

تلفن تماس: ۴۳۶۵۱۶۱۴

نشانی پست الکترونیک: khayeri.f@iums.ac.ir

توصیف کلی درس

دانشجو ضمن کسب آگاهی در مورد اصول و مفاهیم پرستاری در فوریتها، با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق ارتباط مناسب و فرآیند حل مشکل به طور عملی نیز با نحوه ارائه مراقبت فوری پرستاری به مصدومین بیماران و خانواده آنها در موارد اورژانس در خارج از بیمارستان جامعه و در بخشهای اورژانس با رعایت اولویت در تصمیم گیری ها انجام خواهد داد.

اهداف کلی / محورهای توانمندی (Competency):

افزایش آگاهی و ایجاد توانایی در دانشجو به منظور ارائه اقدام های فوری پرستاری جهت حفظ جان مصدومین، برقراری ارتباط مناسب با خانواده، پیشگیری از عوارض در حوادث، سوانح، بلایا و بحران ها تا رسیدن کمک های پزشکی، آماده سازی دانشجو جهت انجام مراقبت های مبتنی بر تشخیص های پرستاری در بخش های اورژانس پیش بیمارستانی، بیمارستان ها و جامعه..

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی (Core Competency):

پس از پایان این درس انتظار می رود که فراگیر:

۱. ساختار بخش اورژانس را توضیح دهد
۲. اصول پرستاری در فوریت ها و بلایا، کاربرد فرآیند پرستاری در فوریت ها رعایت ملاحظات اخلاقی و قانونی را شرح دهد
۳. تدابیر و مداخلات پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری در جامعه و قبل از بیمارستان را ارائه دهد
۴. اصول تریاژ نقش پرستار در تریاژ بیمارانش را تعریف کند
۵. بررسی و شناخت بیماران در وضعیت اورژانس را شرح دهد
۶. مراقبت های پرستاری بر اساس اولویت مبتنی بر فرایند تصمیم گیری را بیان کند
۷. ایمنی، امداد و نجات در بلایای طبیعی با کاربرد فرایند پرستاری و رعایت اصول و اولویت بندی بیماران مبتنی بر نیاز آنها را توضیح دهد
۸. احیاء قلبی ریوی اولیه با کاربرد اصول CPR را انجام دهد
۹. تهیه نمونه های آزمایشگاهی در موارد ضروری را شرح دهد
۱۰. مایع درمانی وریدی مبتنی بر نوع و نیاز مددجو / بیمار را بیان کند
۱۱. مدیریت درد، بررسی و شناخت نوع درد، ارائه مداخلات ضروری در آرام کردن مددجو و تسکین درد را شرح دهد
۱۲. رعایت اصول مراقبت های پرستاری اورژانس در آسیب های ناشی از عوامل محیطی (گرمزدگی، سرمازدگی، برق گرفتگی، غرق شدگی و سوختگی با اشعه) ارائه تدابیر پرستاری با کاربرد فرایند

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

پرستاری را بیان کن

۱۳. کاربرد فرایند پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری در موارد اورژانس در مسمومیت ها و گزیدگی را شرح دهد

۱۴. مداخلات پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری در شکستگی های: قفسه سینه ، اندام ها ،

جمعمه...) وارد شدن اجسام خارجی به چشم، گوش حلق و بینی در صدمات نخاعی و ضربه به سر و در

انواع شوک ها حوادث زمان جنگ را شرح داده و نمایش دهد

رویکرد آموزشی!

حضوری   مجازی^۲   ترکیبی^۳

روش های یاددهی-یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد حضوری

* سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)

* بحث در گروه های کوچک

* یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)

* یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

یادگیری مبتنی بر سناریو

استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)

یادگیری مبتنی بر بازی

سایر موارد   نام ببرید.....

رویکرد مجازی

سخنرانی تعاملی

کلاس وارونه

یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال

* یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی

یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

سایر موارد   نام ببرید.....

-
1. Educational Approach
  - 2 . Virtual Approach
  - 3 . Blended Approach

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود.

لطفا نام ببرید .....

مطالب این درس به صورت سخنرانی، آموزش در گروه‌های کوچک، بحث و تبادل نظر و پرسش و پاسخ، نمایش فیلم، استفاده از وسایل کمک آموزشی، Adobe Connect، Skype، BBB و هم‌اوا ارائه می‌شود. همچنین ساعات مصادف با تعطیلی با هماهنگی اساتید و دانشجویان بصورت حضوری / مجازی جبران خواهد شد.

پرستاری اورژانس در بحران و حوادث غیر مترقبه روز و ساعت کلاس: گروه ۱ یکشنبه‌ها و گروه ۲ چهارشنبه‌ها

ساعت: ۱۳-۱۵

کلاس‌های نظری				
جلسه	موضوع	روش یاددهی - یادگیری	تاریخ ارائه	نام مدرس / مدرسان
۱	بررسی چگونگی ساختار بخش اورژانس، اصول پرستاری در فوریت‌ها و بلایا، کاربرد فرآیند پرستاری در فوریت‌ها رعایت ملاحظات اخلاقی و قانونی، ارائه تدابیر و مداخلات پرستاری مبتنی بر تشخیص‌های پرستاری در جامعه و قبل از بیمارستان	حضور	۱۴۰۳/۰۶/۲۵ ۱۴۰۳/۰۶/۲۸	دکتر خیری
۲	بررسی و شناخت بیماران در وضعیت اورژانس، تریاژ، تعریف اصول تریاژ نقش پرستار در تریاژ بیماران، ارائه مراقبت‌های پرستاری بر اساس اولویت مبتنی بر فرآیند تصمیم‌گیری	حضور	۱۴۰۳/۰۷/۱ ۱۴۰۳/۰۷/۴	دکتر خیری
۳	مدیریت بحران، ایمنی، امداد و نجات در بلایای طبیعی با کاربرد فرآیند پرستاری و رعایت اصول و اولویت بندی بیماران مبتنی بر نیاز آنها،	حضور	۱۴۰۳/۰۷/۸ ۱۴۰۳/۰۷/۱۱	دکتر خیری
۴	مایع درمانی وریدی مبتنی بر نوع و نیاز مددجو / بیمار، تهیه نمونه‌های آزمایشگاهی در موارد ضروری، مدیریت درد بررسی و شناخت نوع درد ارائه مداخلات ضروری در آرام کردن مددجو و تسکین درد	حضور	۱۴۰۳/۰۷/۱۵ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸	دکتر خیری
۵	رعایت اصول مراقبت‌های پرستاری اورژانس در آسیب‌های ناشی از عوامل محیطی (گرمزدگی، سرمازدگی، برق‌گرفتگی، غرق‌شدگی و سوختگی با اشعه) (ارائه تدابیر پرستاری با کاربرد فرآیند پرستاری	حضور	۱۴۰۳/۰۷/۲۲ ۱۴۰۳/۰۷/۲۵	دکتر خیری
۶	کاربرد فرآیند پرستاری مبتنی بر تشخیص‌های پرستاری در موارد اورژانس در مسمومیت‌ها و گزیدگی	حضور	۱۴۰۳/۰۷/۲۹ ۱۴۰۳/۰۸/۱	دکتر خیری

دکتر خیری	۱۴۰۳/۰۸/۱۶ ۱۴۰۳/۰۸/۹	حضور	انجام مداخلات پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری در شکستگی ها: قفسه سینه ، اندام ها ، جمجمه...)، وارد شدن اجسام خارجی به چشم، گوش حلق و بینی	۷
دکتر خیری	۱۴۰۳/۰۸/۱۳ ۱۴۰۳/۰۸/۱۶	حضور	انجام مداخلات پرستاری در صدمات نخاعی و ضربه به سر، انواع شوک ها ، اورژانس های زنان و زایمان در بحران ها، حوادث زمان جنگ	۸
کلاس های عملی				
دکتر خیری	۱۴۰۳/۰۸/۲۰ ۱۴۰۳/۰۸/۲۳	حضور	انواع بانداژ و بی حرکت کردن عضو (گروه الف)	۹
دکتر خیری	۱۴۰۳/۰۸/۲۷ ۱۴۰۳/۰۸/۳۰	حضور	انتقال و جابجایی مصدوم (گروه الف)	۱۰
دکتر خیری	۱۴۰۳/۰۹/۴ ۱۴۰۳/۰۹/۷	حضور	انواع مانورهای باز کردن راه هوایی (گروه الف)	۱۱
دکتر خیری	۱۴۰۳/۰۹/۱۱ ۱۴۰۳/۰۹/۱۴	حضور	احیای - قلبی (CPCR)، احیا مادر باردار (گروه الف)	۱۲
دکتر خیری	۱۴۰۳/۰۹/۱۸ ۱۴۰۳/۰۹/۲۱	حضور	انواع بانداژ و بی حرکت کردن عضو (گروه ب)	۱۳
دکتر خیری	۱۴۰۳/۰۹/۲۵ ۱۴۰۳/۰۹/۲۸	حضور	انتقال و جابجایی مصدوم (گروه ب)	۱۴
دکتر خیری	۱۴۰۳/۱۰/۲ ۱۴۰۳/۱۰/۵	حضور	انواع مانورهای باز کردن راه هوایی (گروه ب)	۱۵
دکتر خیری	۱۴۰۳/۱۰/۹ ۱۴۰۳/۱۰/۱۲	حضور	احیای - قلبی (CPCR)، احیا مادر باردار (گروه ب)	۱۶
دکتر خیری	۱۴۰۳/۱۰/۲۳ ۱۴۰۳/۱۰/۲۶	حضور	تمرین مباحث عملی و رفع اشکال برای هر دو گروه	۱۷

وظایف و انتظارات از دانشجوی:

- ۱- زیر بنای علمی مناسب جهت فراگیری مطالب مورد تدریس را کسب نماید.
- ۲- در تمام ساعات / جلسات کلاس درس بدون تاخیر حضور یابند .
- ۳- در بحث های کلاس بطور فعال شرکت نمایند.
- ۴- تهیه تکالیف محوله با استفاده از منابع علمی به روز و ارائه آن در زمان مقرر
- ۵- در امر ارائه مطالب آموزشی محوله توسط استاد آمادگی لازم را داشته و داوطلب باشد .
- ۶- تحت نظر استاد برنامه آموزشی خود را پیگیری و نیاز های آموزشی خود را اعلام و دنبال نمایید.
- ۷- در آزمون های میان دوره ای شرکت نماید (در صورت غیبت در آزمون های میان دوره ای اگر غیبت غیرموجه باشد نمره صفر برای آن آزمون منظور خواهد شد و چنانچه غیبت موجه باشد با ارائه گواهی معتبر لازم است دانشجوی تا حداکثر دو هفته بعد از تاریخ آزمون برای انجام امتحان به استاد مربوطه مراجعه نمایند ، در غیر این صورت نمره صفر منظور خواهد شد).

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز

۸- غیبت در کلاس نباید از حد مجاز ۴/۱۷ ساعات کلاس بیشتر باشد در صورتی که غیبت بیش از حد مجاز باشد:

✓ الف- چنانچه بیش از ۱/۲ غیبت ها موجه باشد آن واحد درسی حذف میشود.

✓ ب- چنانچه غیبت ها غیر موجه باشد نمره صفر برای آن منظور خواهد شد.

روش ارزیابی دانشجو:

▪ ذکر نوع ارزیابی:

- ارزیابی تکوینی (سازنده)^۱

- ارزیابی تراکمی (پایانی)^۲

روش ارزشیابی :

مصاحبه	چک لیست	صحیح / غلط	جورکردنی	چند گزینه ای*	کوتاه پاسخ	گسترده پاسخ
Clinical Work Sampling	DOPS	Mini CEX	Long Case	Short Case	OSCE	Key Feature
CRP	SCT	PMP	Puzzle	Portfolio	360 ⁰	Log Book

سایر روش های ارزشیابی:

بارم بندی نمره: از ۲۰ نمره: نظری ۱۴، نمره عملی ۶

کار عملی: ..... نمره	تکالیف کلاسی: ۱۰٪ نمره	حضور و مشارکت فعال: ۱۰٪ نمره
امتحان پایان ترم / دوره: ۸۰٪ نمره	امتحان میان ترم / دوره: -- نمره	کوئیز: ..... نمره

سهم ارزشیابی هر نوع / روش در نمره نهایی و سهم نمره اساتید دوره:

سایر موارد:

- 1 . Formative Evaluation
- 2 . Summative Evaluation

سهم ارزشیابی (%)	سنجه
	حضور و مشارکت فعال در کلاس
سهم ارزشیابی تکالیف با جزئیات مشخص شود.	تکالیف
سهم هر استاد در ارزشیابی مشخص شود.	آزمون پایان ترم
سهم هر استاد در ارزشیابی مشخص شود.	آزمون میان ترم
جمع کل از ۲۰	جمع نمره یا امتیازدهی

- * ذکر روش ارزشیابی دانشجوی (شفاهی، کتبی (چهارگزینه ای، درست نادرست، باز پاسخ و غیره)، آزمون های ساختارمند عینی مانند: OSCE، OSLE و غیره) و یا ارزشیابی مبتنی بر محل کار با استفاده از ابزارها (مانند: لاگ بوک، کارپوشه، DOPS)
- * ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجوی (جدول سهم نمره براساس طراحی روش ارزشیابی دانشجوی)
- * در رویکرد آموزشی مجازی، سهم ارزشیابی تکوینی بیش از سهم ارزشیابی تراکمی باشد.

منابع اصلی درس

- ۱- افضل‌ی مقدم محمد و همکاران، اصول تریاژ بیمارستانی، مبتنی بر تریاژ ESI همراه با فصل جدید اطفال، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ویرایش چهارم، ۱۳۹۱
- ۲- امامی آتوسا، درسنامه جامع فوریت های پزشکی، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، معاونت آموزشی و امور دانشجویی، ۱۳۸۴
- ۳- طالبیان محمد تقی و همکاران، برخورد بالینی با بیماری های شایع در طب اورژانس، اورژانس های داخلی و محیطی، موسسه فرهنگی، انتشاراتی حیّان- اباصالح، ۱۳۸۹
- ۴- جلیلی محمد و همکاران، اصول مدیریت بخش اورژانس- اصول و کاربردها، انتشارات خاطره، ۱۳۹۱
- ۵- افضل‌ی مقدم محمد و همکاران، استاندارد دارویی بخش اورژانس پیش بیمارستانی (دستورعمل کشوری)، کمیته کشوری دارو و تجهیزات اورژانس بیمارستانی اداره اورژانس بیمارستانی مرکز مدیریت بیمارستانی و تعالی خدمات بالینی، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، نشر مجسمه ۱۴۰۰
- ۵- خانکه حمیدرضا و همکاران، تریاژ بیمارستانی در بلایا و حوادث با مصدومین انبوه (دستورالعمل کشوری)، معاونت درمان سازمان اورژانس کشور، ۱۳۹۸
- ۶- خیری فریدون و همکاران، کلیات پدافند غیر عامل با رویکرد حوزه سلامت و نقش پرستار در آن، دانشگاه علوم پزشکی ایران، چاپ الوند پویان، ۱۴۰۰

- ۷- آقا زاده سید پژمان و همکاران، درمان های گام به گام در اورژانس پیش بیمارستانی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سازمان اورژانس کشور، انتشارات سپیدباغ، ۱۴۰۰
- ۸- سامانه اطلاع رسانی سازمان اورژانس کشور به نشانی 115.ir

Walsh, M., & Kent, A. (۲۰۰۱). Accident and Emergency Nursing. (۴th ed - ۹)

Briggs, J.K. (۲۰۰۲). Telephone Triage Protocols for Nurses. (۲nd ed - ۱۰)

Newberry, L. (۱۹۹۸). Sheehy's, Emergency Nursing. (۴th ed.). St.Louis: Mosby - ۱۱)

واحد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان

نکات کاربردی طرح دوره های نظری / عملی

پیامدهای یادگیری

پیامدهای یادگیری، ترکیبی از دانش، نگرش، مهارت ها و به طور کلی ویژگی هایی هستند که میخواهیم دانشجویان ما در انتهای دوره داشته باشند. در واقع به لحاظ ساختاری، پیامدهای یادگیری جملاتی هستند که توصیف می کنند در انتهای دوره چه انتظاری از دانشجو داریم و به عبارت دیگر دانشجو در انتهای دوره چه چیزی را باید بداند، درک کند و قادر به انجام آن باشد. برای مثال دانشجوی دکترای تخصصی ... در پایان دوره ... باید بتواند ضمن آگاهی بر ضوابط پژوهش اخلاقی، اصول مرتبط را در استفاده از منابع اطلاعاتی منتشر شده، منتشر نشده و الکترونیکی به کار بندد.

فعالیت های یاددهی - یادگیری

منظور از فعالیت های یاددهی، مجموعه فعالیت هایی است که استادان و دستیاران ارشد در هنگام ایفای نقش استادی، به منظور آموزش بهینه کارآموزان/ کارورزان و فراگیران بر عهده دارند. در این میان، استفاده از راهبردهای یاددهی - یادگیری متمرکز بر روش های فعال و تعاملی، موجب تقویت انگیزه و محوریت یادگیرندگان خواهد شد. نظیر بحث در گروه های کوچک، آموزش مبتنی بر مسأله، آموزش مبتنی بر تیم و روش های خودآموزی و آموزش الکترونیکی.

و منظور از فعالیت های یادگیری، مجموعه فعالیت هایی است که کارآموزان/ کارورزان و فراگیران به منظور ارتقای دانش و مهارت در هر یک از چرخش ها، موظف به انجام آنها هستند. به عنوان مثال: شرکت فعال در راند^۱، گراند راند^۲ و ژورنال کلاب^۳، ارائه کنفرانس های آموزشی^۴، انجام پروژه و ارائه مباحث در قالب سمینار و سایر موارد ...

روش های ارزیابی فراگیران

ارزیابی فراگیران و کارآموزان/ کارورزان به صورت تکوینی (در طول دوره آموزشی و با هدف ارائه بازخورد و اصلاح عملکرد فراگیر و یا با اختصاص سهمی از نمره نهایی به آن، تأثیرگذار در ارزیابی پایانی دانشجو) و پایانی (در پایان دوره آموزشی به منظور تصمیم گیری و قضاوت در خصوص میزان یادگیری فراگیر) و با بهره مندی از انواع روش های ارزیابی صورت می پذیرد:

- ارزیابی دانش نظری با استفاده از انواع آزمون های کتبی اعم از تشریحی، صحیح و غلط، چند گزینه ای، جور کردنی، استدلال محور و ... انجام می گردد.

1. Round
2. Grand Round
3. Journal Club
4. Didactic Conferences

- **ارزیابی عملکردی^۱** در محیط های شبیه سازی شده برای مثال با استفاده از آزمون بالینی ساختارمند عینی (OSCE)^۲ به عنوان یکی از مصادیق بارز آزمون های ویژه ارزیابی عملکرد می باشد.

نکته: بر طبق برنامه آموزشی دوره های کارآموزی و کارورزی مصوب کمیته برنامه ریزی دوره پزشکی عمومی، سهم ارزیابی نظری در دوره کارآموزی نباید بیش از ۵۹ درصد نمره نهایی ارزیابی کارآموزان بوده و در دوره کارورزی نباید بیش از ۲۵ درصد نمره نهایی ارزیابی را به خود اختصاص دهد.

- **ارزیابی در محیط کار^۳** شامل فعالیت هایی است که فراگیران به طور مستقل و یا با راهنمایی استاد در محیط های کار واقعی و آزمایشگاه انجام می دهند. نظیر انجام کارهای عملی مختلف و با استفاده از انواع روش های ارزشیابی در محیط کار مانند:

- ارزشیابی ۳۶۰ درجه^۴
- بررسی پورت فولیو^۵ و لاگ بوک^۶
- استفاده از Global rating form، DOPS، Mini-CEX و سایر موارد با هدف ارزیابی در طول دوره (ارزیابی تکوینی)

Global rating form: این روش در پایان هر چرخش بالینی، توسط عضو هیأت علمی مربوط، در خصوص ابعاد مختلف توانمندی های مورد انتظار دانشجو به صورت کلی، انجام می شود و برطبق برنامه های آموزشی مصوب دوره پزشکی عمومی، در دوره کارآموزی، سهم اختصاص یافته به این روش ارزیابی، حداکثر ۵۰٪ ارزیابی نهایی کارآموز و در دوره کارورزی، حداقل ۴۰٪ و حداکثر ۷۵٪ ارزیابی نهایی کارورز می باشد. این شکل از ارزیابی نیاز به مجموعه روشنی از شاخص های عملکردی دارد که با توجه به ارتباطی که با توانمندی های مورد انتظار برای فراگیران دارند، از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشند. در این روش، عملکرد فراگیر با استفاده از یک مقیاس درجه بندی، در هر یک از حوزه های توانمندی، مورد ارزیابی قرار گرفته و به او امتیاز داده می شود.

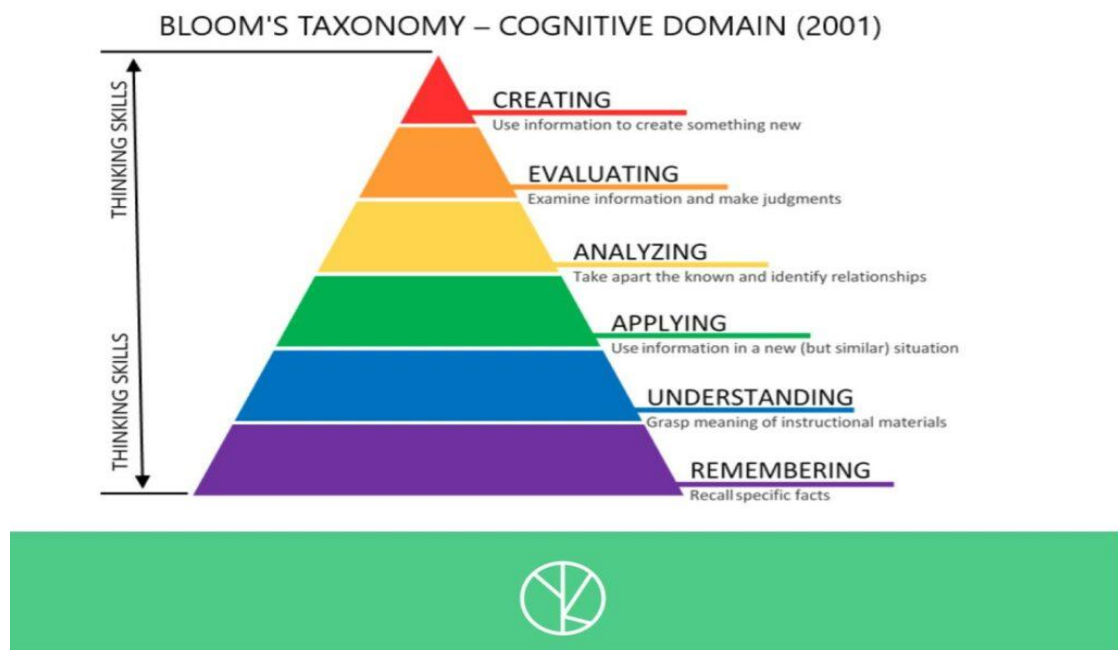
Direct Observational Procedural of Skill: مشاهده مستقیم مهارت های بالینی به عنوان روشی است که به طور ویژه، برای ارزیابی مهارت های عملی (پروسیجرها) طراحی شده است. در این روش فراگیر در حین انجام پروسیجر، مورد مشاهده قرار می گیرد و عملکرد وی بر اساس یک چک لیست ساختارمند، ارزیابی می شود. با این روش، بعد از هر بار انجام آزمون، نقاط قوت و ضعف فراگیر شناسایی می شوند. فرایند مشاهده فراگیر در حدود ۱۵ دقیقه و ارائه بازخورد به وی حدود ۵ دقیقه به طول می انجامد.

Mini Clinical Evaluation Exercise: در این نوع آزمون، یکی از اعضای هیأت علمی، عملکرد فراگیر را در مواجهه با بیمار مشاهده می کند و سپس با استفاده از مقیاس درجه بندی به هرکدام از توانمندی های فراگیر، در فرمی که به همین

منظور تهیه شده است، نمره می دهد. در این نوع آزمون انتظار می رود عملکرد فراگیر در طول ترم در چند مواجهه و با استفاده از ارزیابان متفاوت، ارزیابی گردد.

هرم یادگیری بلوم Bloom Taxonomy

آشنایی با هرم یادگیری بلوم

الف) حوزه اول بلوم – حوزه شناختی:

که در شش طبقه: یادآوری، فهم، کاربرد، تجزیه و تحلیل، نقد و ارزیابی، خلق

- **یادآوری یا به ذهن سپاری (Remembering):** اولین سطح شناخت، یادآوری یا به ذهن سپاری است. در نظر بگیرید شما به عنوان یک دانشجو قرار است در دانشگاه سطح شناخت خود را بالا ببرید. اولین گام برای افزایش شناخت در شما، به ذهن سپردن مفاهیم است. مثلاً مفاهیم مربوط به ... به خاطرتان بسپارید. این مرحله پایه یادگیری و شناخت است.
- **فهم (Understanding):** سطح دوم در حوزه شناخت، فهم است. اگر بعد از خواندن یک مفهوم، تئوری، یا کتاب توانستید آن را بفهمید شما یک گام در حوزه شناخت به پیش رفته اید.
- **بکارگیری (Applying):** مرحله سوم در سطوح شناختی، بکارگیری است. اگر دانشجویی توانست آموخته‌های کلاس را در تدوین یک برنامه مراقبتی / بالین بکار گیرد آنگاه به این سطح از شناخت رسیده است.

دانشگاه علوم پژوهشی و خدمات آموزشی جمهوری اسلامی ایران

- **تحلیل: (Analyzing)** گام بعدی در حوزه شناخت تحلیل است. دانشجویی که به این مرحله از شناخت رسیده است می تواند اجزا، روابط و ساختارها را تجزیه و تحلیل کند.
- **نقد و ارزیابی: (Evaluating)** گام بعدی در سطوح شناخت نقد و ارزیابی مفاهیم است. در این سطح فرد به شناخت بسیار بالایی دست یافته به طوری که می تواند مفاهیم را به اجزا تقسیم کرده و اجزا و روابط را مورد نقد قرار دهد. مثلا دانشجویان در سطح دکترا باید بتوانند اقدام به نقد تئوری ها و مفاهیم کنند.
- **خلق: (Creating)** عالی ترین سطح شناخت از دیدگاه بلوم خلق است. منظور از خلق ارائه یک مفهوم، نظریه یا شیوه کاربردی است. برای مثال دانشجویی که یک نظریه ارائه می دهد، در این مرحله از شناخت قرار دارد.

ب: حوزه دوم بلوم - حوزه عاطفی

در پنج طبقه: دریافت کردن، پاسخ دادن، ارزش گذاری، سازمان دادن ارزشها، شخصیت پذیرفتن

- **حساس شدن: (Receiving)** در این مرحله دانشجو نسبت به یک موضوع حساس شده و موضوع توجه دانشجو را به خود جلب می کند.
- **واکنش: (Responding)** در این مرحله دانشجو علاوه بر توجه، نسبت به موضوع واکنش نشان داده و با آن درگیر می شود.
- **ارزش قائل شدن: (Valuing)** در این سطح از حوزه عاطفی، دانشجو برای موضوع یا پدیده مورد نظر ارزش و احترام قائل می شود.
- **سازمان دهی: (Organizing)** در این سطح از حوزه عاطفی دانشجو یک سازمان ارزشی را ایجاد کرده و برای موضوع یا پدیده مورد نظر یک جایگاه تعیین می نماید.
- **ایجاد شخصیت توسط مجموعه ای از ارزش ها: (Characterizing)** مجموعه ای از ارزش های درون فرد شکل می گیرد. این مجموعه از ارزش ها موجب می شود رفتار فرد بروز کرده و شخصیت فرد شکل بگیرد.

ذکر این نکته لازم است که طی مراحل حوزه عاطفی بدون ایجاد شناخت درست در فرد می تواند خطرناک باشد. به عبارت دیگر فردی که به سطوح شناختی توجه لازم را ندارد و در سطح بالایی از سطح ارزشی است نمی تواند رفتار خوبی را از خود بروز دهد.

ج) حوزه سوم بلوم - حوزه روانی حرکتی:

حوزه روانی حرکتی مربوط به سطوح حرکتی است که به ویژه در بالین و فعالیت های عملی که نیازمند انجام حرکات دقیق هستند کاربرد دارد. بر اساس اصلاح هارو (۱۹۷۲) بر طبقه بندی حوزه روانی حرکتی بلوم، مراحل زیر را می توان در این حوزه در نظر گرفت:

- واکنش های خودکار (Reflex movements)
- حرکات جنبشی ساده (Basic fundamental movement)
- ادراکی (Perceptual)

- فعالیت های جسمی (Physical activities)
- فعالیت های حرکتی نیازمند مهارت (Skilled movements)
- ارتباط غیر مستقیم یا زبان بدن (Non-discursive communication)

-
- 1-Performance Based Assessment
  2. Objective Structured Clinical Examination (OSCE)
  3. Work place Based Assessment
  4. Multi Source Feedback (MSF)
  5. Portfolio
  6. Logbook